

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา: บทสะท้อนผู้มีส่วนได้เสีย
โรงเรียนเทศบาล ๕ (วัดหาดใหญ่)
Curriculum Evaluation: Reflective Stakeholders
Tesaban 5 (Wathatyai) School

นลธวัช บุญเรือง

Nolthawat Boonraung

รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาล 5 (วัดหาดใหญ่) สำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่
Deputy Director of Educational Institution Tassaban 5 (Wathatyai) School, Hat Yai Municipality Education Office

E-mail: Nolthawat098@gmail.com

This article is presented in the 18th National Conference on Public Administration
of Public Administration Association of Thailand at Kasetsart University, March 1, 2024

Received: March 30, 2024; Revised: December 20, 2024; Accepted: December 20, 2024

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์งานวิจัย 1) เพื่อประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเทศบาล ๕ (วัดหาดใหญ่) 2) เพื่อหาแนวทางการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น กลุ่ม ประชากร คือ ครู ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา 290 คน กลุ่มตัวอย่าง ครู ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา 44 คน วิธีการเลือกแบบเจาะจง ผู้ปกครอง 165 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มตัวอย่าง 209 คน เครื่องมือที่ใช้ แบบสอบถาม การสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ ข้อมูล ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย SD. การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1.ความคิดเห็นผู้มีส่วนได้เสียโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้านกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการเรียนรู้และพัฒนา และด้านงบประมาณและทรัพยากร จากสนทนากลุ่ม คือ 1) ด้านองค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ด้านองค์ประกอบของหลักสูตร เป็นไปตามความต้องการของผู้รับบริการ 2) ด้านสมรรถนะผู้เรียนด้านจัดการตนเอง ยังไม่เป็นที่คาดหวัง ด้านการคิดขั้นสูง ต้องมีการช่วยเหลือโดยผู้ปกครองและครู ด้านการสื่อสาร แลกเปลี่ยนความคิดได้ มีเหตุผล ด้านการทำงานเป็นทีม เข้ากับเพื่อนได้ ด้านเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ตระหนักในการเป็นพลเมืองดี ด้านการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืนเช่น ใช้โทรศัพท์เท่าที่จำเป็น ด้านทักษะอาชีพ ช่วยเหลือ กิจกรรมของครอบครัว 3) ด้านจัดการเรียนการสอนของครู ตรงตามความสนใจความถนัดของผู้เรียน 4) มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่โรงเรียนต้องการ

คำสำคัญ: ผู้มีส่วนได้เสีย; สมรรถนะ; คุณลักษณะอันพึงประสงค์

Abstract

The objectives of this research were: 1) to evaluate the use of Tessaban 5 (Wat Hat Yai) school curriculum. 2) to find ways to improve the quality and standards of education. To achieve higher achievement, the population consisted of 290 teachers, administrators, and school committees. The population sample group consisted of teachers, administrators, and school board committees with 44 members. Purposive selection method: 165 parents using simple random sampling. Sample group: 209 people. Tools used: questionnaire, focus group. Statistics used for data analysis: frequency, percentage, mean, and SD. From the content analysis, the research results revealed that: 1. The overall opinions of the stakeholders and each side are at a high level, namely the student side and those involved. The process of school curriculum development, learning and development, and budget and resources. From the group discussion: 1) Components of the educational institution's curriculum Including the components of the curriculum. It depends on the needs of the beneficiary. 2) Student competence in self-management was not in expected. Advanced thinking requires help from parents and teachers. Communication through the exchange of ideas. Working in a team means getting along with friends. Be a strong citizen. Students should be aware of being good citizens. Live in harmony with nature and science sustainably by using the phone sparingly. Professional skills help with family activities. 3) Teachers' teaching and learning aspects match students' interests and abilities. 4) Have the desirable characteristics that the school requires.

Keywords: Stakeholders; Competence; Desirable characteristics

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนเทศบาล ๕ (วัดหาดใหญ่) ได้ดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษามาแล้วหลายปีการศึกษาแล้ว ผู้วิจัยในฐานะรองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ โรงเรียนเทศบาล ๕ (วัดหาดใหญ่) และจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกระดับชั้นยังไม่สูง ย่ำอยู่กับที่หลายปีการศึกษาแทบจะไม่เห็นค่าพัฒนา 2) นักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชายชอบเป็นระหว่างรอยต่อชุมชนเมือง และชุมชนชนบท สภาพความเป็นอยู่ของผู้ปกครองเป็นกลุ่มใช้แรงงานหาเช้ากินค่ำ ส่วนใหญ่ครอบครัวหรือผู้ปกครองอย่าร้าง นักเรียนขาดพ่อหรือแม่ ทำให้การดูแลจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองในการเอาใจใส่เรื่องความพร้อมของการเรียนทำได้เพียงระดับหนึ่ง 3) ครอบครัวของนักเรียนมีการอพยพเพื่อไปประกอบอาชีพต่างถิ่น และอพยพเข้ามาใหม่ ทำให้นักเรียนขาดความต่อเนื่องในการเรียน 4) หลักสูตรสถานศึกษาที่ใช้กันมานานหลายปีการศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและบริบทของพื้นที่ปัจจุบัน เห็นสมควรที่จะได้มีการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2565 เพื่อจะได้ทราบว่าสภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเป็นอย่างไร มีปัญหา ข้อบกพร่อง และส่วนที่ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร และเป็นแนวทางให้ผู้บริหาร คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ครู ได้นำข้อมูลจากผลการประเมินหลักสูตรไปปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น อีกทั้งโรงเรียนยังนำผลการประเมิน

หลักสูตรใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สามารถตอบสนอง ความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย ตอบสนองท้องถิ่น และนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรและโรงเรียน เพื่อนำไปสู่คำตอบที่ว่า “หลักสูตรมีความเหมาะสมเพียงไร การดำเนินงานเป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักหรือไม่ เกิดปัญหา และอุปสรรคหรือข้อที่ต้องปรับปรุงประการใด” ซึ่งจะช่วยให้สามารถตัดสินใจได้ว่าควรมีการวางแผนการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบในเพื่อให้เป็นหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเทศบาล ๕ (วัดหาดใหญ่) สำนักงานการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยใช้ หลักการสมดุล (Balanced Scorecard)
2. เพื่อหาแนวทางการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

คำถามของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดข้อคำถามของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา: บทสะท้อนผู้มีส่วนได้เสียโรงเรียนเทศบาล ๕ (วัดหาดใหญ่) อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น เป็นพหุอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านเนื้อหาการประเมิน

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล ๕ (วัดหาดใหญ่) ปีการศึกษา 2565 โดยใช้หลักการประเมินแบบ สมดุล (balanced scorecard)

กลุ่มประชากร

ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล ๕ (วัดหาดใหญ่) จำนวน 3 คน ครูผู้สอนทั้งหมดของโรงเรียน เทศบาล ๕ (วัดหาดใหญ่) จำนวน 27 คน ผู้ปกครองนักเรียน ปีการศึกษา 2565 ระดับประถมศึกษา จำนวน 320 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วยบุคคลภายนอกจำนวน 15 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ทั้งหมด
ครูผู้สอนทั้งหมด จำนวน 27 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ทั้งหมด
ผู้ปกครองนักเรียนที่ จำนวน 175 คน ตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)
จากนั้นคัดเลือกโดยสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling)
คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 15 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ทั้งหมด

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาครั้งนี้ มีดังนี้

1. โรงเรียนได้ทราบข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ปีการศึกษาถัดไปของโรงเรียนเทศบาล ๕ (วัดหาดใหญ่)
2. ครูได้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ได้ดีขึ้นและสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร
3. ผู้บริหารได้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการปรับปรุงการบริหารงานด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเกิดโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมด้านหลักสูตรทำให้เข้มแข็งขึ้น
4. นักเรียน เมื่อครูผู้สอนในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน ให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร
5. คณะกรรมการสถานศึกษาได้ข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการลงมติในที่ประชุมวาระต่าง ๆ ในการพิจารณา ยกมือเห็นชอบในโครงการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้เกิดโครงการ/กิจกรรม การบริหารโรงเรียน

การดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 ศึกษา ทบทวน ข้อมูลพื้นฐานของหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาล ๕ (วัดหาดใหญ่) สำหรับการวางแผนการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา ทบทวน ข้อมูลพื้นฐานของหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาล ๕ (วัดหาดใหญ่) สำหรับการวางแผนการประเมินหลักสูตร จากแหล่งข้อมูล 3 ด้าน ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานด้านพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
2. ข้อมูลพื้นฐานด้านนโยบายจัดการศึกษาของจังหวัด และ เทศบาล
3. ข้อมูลพื้นฐานด้านปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

ขั้นที่ 2 ศึกษาแนวคิดวิเคราะห์หลักการของการประเมินแบบสมดุล (balanced scorecard) ออกแบบกรอบการประเมินหลักสูตร สร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา

ขั้นที่ 3 การใช้เครื่องมือในการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

ในการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล ๕ (วัดหาดใหญ่) อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้ศึกษา ได้ประยุกต์ ใช้รูปแบบการประเมินแบบสมดุล (balanced scorecard) โดยใช้แบบประเมินและแบบสอบถาม จำนวน 18 ฉบับ

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้วิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เข้าไปศึกษาความคิดเห็น ผู้มีส่วนได้เสียระดับกลุ่มของผู้ปกครองในแง่ผู้รับบริการเพื่อเพิ่มนำหลักการให้ความคิดเห็นเชิงลึกของข้อมูลของ

การพัฒนาหลักสูตร ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การเก็บข้อมูลเป็นการสนทนากลุ่ม (focus group) ของแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (primary source) อย่างเดียวโดยการศึกษาค้นคว้าจากผู้ปกครองที่จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงถึงปริญญาตรี จำนวน 11 คน โดยเป็นการคัดเลือกสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling)

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์เนื้อหา การบรรยายพรรณนา แล้วแปลผลและเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

เกณฑ์การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับข้อมูลเชิงปริมาณตามวัตถุประสงค์ข้อที่หนึ่ง

เกณฑ์การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล ๕ (วัดหาดใหญ่) อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ประกอบด้วยเกณฑ์การแปลความหมายและเกณฑ์การตัดสินผลการประเมิน โดยผู้ ศึกษาได้อ้างอิงเกณฑ์การประเมินจาก [1]

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มทั้งหมด แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่วางไว้ข้อที่สอง โดยเครื่องมือที่ใช้มีการสร้างกรอบในการวิเคราะห์เนื้อหาจากทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ และนำมาวิเคราะห์เนื้อหา

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง “การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา: บทสะท้อนผู้มีส่วนได้เสียโรงเรียนเทศบาล ๕ (วัดหาดใหญ่)” วัตถุประสงค์ข้อที่ 1) เพื่อประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเทศบาล ๕ (วัดหาดใหญ่) สำนักการศึกษา เทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยใช้หลักการ Balanced Scorecard โดยการเก็บรวบรวมโดยแบบสอบถามสรุปผลการวิจัย โดยภาพรวมและรายมุมมองแสดงดังนี้

ตารางที่ 1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสรุปรายด้านตามมุมมองตามหลักใช้หลักการสมดุล Balanced Scorecard

มุมมองตามหลักหลักการ Balanced Scorecard	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มุมมองด้านนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.18	0.59	มาก
2. มุมมองด้าน กระบวน การพัฒนา หลักสูตร	4.17	0.60	มาก
3. มุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนา	4.38	0.64	มาก
4. มุมมองด้าน งบประมาณและ ทรัพยากร	4.30	0.67	มาก
เฉลี่ย	4.26	0.63	มาก

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา: บทสะท้อนผู้มีส่วนได้เสียโรงเรียนเทศบาล ๕ (วัดหาดใหญ่) พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ มุมมองด้านการเรียนรู้และพัฒนา ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.64) มุมมองด้านงบประมาณและทรัพยากร ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.67) มุมมองด้านนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.59) และมุมมองด้านกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.60) ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐานข้อที่หนึ่ง การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา: บทสะท้อนผู้มีส่วนได้เสียโรงเรียนเทศบาล ๕ (วัดหาดใหญ่) อยู่ในระดับคุณภาพดี (บรรลุผล) และวัตถุประสงค์ข้อที่สอง เพื่อหาแนวทางการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษา ให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นเป็นพหุ เป็นไปตามสมมติฐานได้แนวทางการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษา ให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นเป็นพหุแนวทาง ดังนี้

สรุปแนวทางการพัฒนาเพื่อการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษา ให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

1. ด้านองค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษา

1.1 โรงเรียนควรออกแบบหลักสูตรที่เน้น 3 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาจีน และภาษาอังกฤษ โดยต้องมีครูผู้สอนต้องมีความรู้เพียงพอ และมีความรู้ความชำนาญในวิชาเอกของตนเอง ต้องมีทักษะการสอนและการถ่ายทอดหรือการจัดกระบวนการเรียนรู้ในฐานนะ Coaching เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติและเกิดทักษะจริง สามารถเรียนรู้และค้นพบด้วยตัวเองและติดตัวไปในระยะยาว

1.2 โรงเรียนควรออกแบบหลักสูตรเน้นการเป็นคนดี ครูต้องออกแบบเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณลักษณะที่ดี (attitude) ในรูปแบบต่าง ๆ บนพื้นฐานสมรรถนะที่จำเป็นต่อผู้เรียน เช่น ออกแบบสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กระตุ้นการคิดเกิดคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์เพื่อให้เกิดค่านิยมที่พึงามติดตัวนักเรียน

1.3 โรงเรียนควรจัดสถานที่ภายในสถานศึกษาเช่น ห้องเรียน โรงอาหาร ห้องสุขา ห้องสมุด ห้องสหกรณ์ ห้องพยาบาล ห้องพิเศษต่างๆ ให้มีสุขภาวะที่ดีและจัดให้มีการทำ 5 ส เพื่อเอื้ออำนวยต่อการใช้สอยและมีสุขลักษณะที่ดีตลอดเวลา

1.4 โรงเรียนควรเพิ่มจุดเน้นในหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องความสำคัญของเมืองหาดใหญ่ลงในหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญ รักขเมืองหาดใหญ่และเกิดความหวงแหน

2. ด้านสมรรถนะผู้เรียน

- 2.1 ครูควรออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดสมรรถนะการจัดการตนเองให้ดีกว่าเดิม
- 2.2 ครูควรออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดสมรรถนะการคิดขั้นสูง วิเคราะห์ สังเคราะห์ได้ให้ดีกว่าเดิม
- 2.3 ครูควรออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดสมรรถนะการสื่อสาร ให้เด็กกล้า แสดงออก เขียนได้ อ่านคล่อง รวมทั้งเรียนรู้ศัพทวิทยาที่เหมาะสมกับวัย ให้ดีกว่าเดิม.
- 2.4 ครูควรออกแบบกิจกรรมที่สอดแทรกสมรรถนะเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ให้เกิดความตระหนักต่อ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
- 2.5 ครูควรออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดสมรรถนะการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ และ วิทยาการอย่างยั่งยืน ให้ดีกว่าเดิม เพื่อให้เกิดความตระถึงสิ่งของ และทรัพยากรต่างๆ
- 2.6 ครูควรออกแบบเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมตัวชี้วัดและสมรรถด้านต่างๆ

3. ด้านจัดการเรียนการสอนของครู

- 3.3 ควรสร้างและหาคุณภาพข้อสอบที่สะท้อนตัวชี้วัดและสมรรถนะเพื่อวัดคุณภาพการจัดการศึกษา ได้อย่างแท้จริง
- 3.4 โรงเรียนควรเน้นการประสานเรื่องการเรียนไปยังผู้ปกครองให้ทราบถึงความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง
- 3.5 ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินชิ้นงานและมีเกณฑ์ประเมินที่ชัดเจน

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่โรงเรียนต้องการ

- 4.1 เพิ่มกิจกรรมต่างๆให้นักเรียนเกิดความรักในสถาบัน ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา: บทสะท้อนผู้มีส่วนได้เสียโรงเรียน เทศบาล ๕ (วัดหาดใหญ่) มีประเด็นที่ควรนำมาพิจารณา เพื่อทราบการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้วิจัยได้นำไปสู่การอภิปราย ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ดังนี้

เพื่อประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเทศบาล ๕ (วัดหาดใหญ่) สำนักการศึกษา เทศบาล นครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยใช้หลักการ Balanced Scorecard ใน 4 มุมมองพบว่า อยู่ในระดับมาก ดังนี้

1. มุมมองด้านนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเรียงค่า มัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ การมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีวิสัยทัศน์ทักษะในการทำงาน รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ สุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิต ความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองและชุมชนต่อการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียน พฤติกรรมด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนรู้ พฤติกรรมด้านสุนทรีภาพและลักษณะนิสัยด้านทักษะศิลปะ ดนตรีและกีฬา

2. มุมมองด้านกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับคุณภาพการวัดและประเมินผลการเรียนในห้องเรียน คุณภาพเอกสารหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน

3. มุมมองด้านการเรียนรู้และพัฒนา ซึ่งเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ความสามารถด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ความสามารถด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอน ความพึงพอใจการจัดการศึกษาในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน

4. มุมมองด้านงบประมาณและทรัพยากร ซึ่งเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย การใช้สื่อในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอน ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดครูรับผิดชอบ กลุ่มสาระตรงกับความรู้ ความสามารถและความต้องการของครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครู ผู้ปกครองครู ผู้บริหาร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำและกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ครู และบุคลากรบางท่านมีการศึกษาต่อและจบปริญญาโททางด้านหลักสูตรและการสอน เพื่อนำความรู้ที่ได้นั้นมาพัฒนาในด้านการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระตัวเอง อีกทั้งครูมีประสบการณ์ในการทำงานหลายปี สามารถกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับจุดเน้นพันธกิจของสถานศึกษา จัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เน้นสมรรถนะของผู้เรียนให้ลงถึงการปฏิบัติและเห็นจริงจนนักเรียนเกิดทักษะติดตัว มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกับความถนัด และความสนใจของผู้เรียนโดยการสอบถามความคิดเห็นและสำรวจข้อมูลประกอบการเปิดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูผู้สอนสามารถวิเคราะห์มาตรฐาน และสาระการเรียนรู้จากหลักสูตรสถานศึกษา และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นแนวการจัดการเรียนแบบ Active Learning โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพและเห็นประสิทธิผลสังเกตจากการศึกษาต่อของนักเรียนที่จบการศึกษาออกไป สถานศึกษามีการพัฒนาการจัดการกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง มีการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้และนอกกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อบูรณาการเนื้อหาและคัดเลือกเนื้อหาสาระ และประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและผู้เรียน ครูผู้สอนมีเทคนิค วิธีการสอนที่เหมาะสม จูงใจทำให้น่าสนใจสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ตลอดจนสถานศึกษามีการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา เป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อโนมา พัฒนาราช [2] ได้ทำการศึกษาประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน ผลการศึกษา พบว่า ทั้งสามปัจจัยในการประเมิน ได้แก่ ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ อนุรักษ์ พนารักษ์ [3] ได้ตั้งข้อเสนอแนะในการวิจัยไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการพหุคุณภาพการบริหารจัดการศึกษา โดยการขอรับการประเมินจากองค์กรภายนอกที่ทำหน้าที่ตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพการศึกษา และโรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องทุกปีการศึกษา เพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษาทันต่อยุคทันสมัยตลอดถึงสอดคล้องกับความสนใจผู้รับบริการ และท้องถิ่น

การอภิปรายผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ดังนี้

เพื่อหาแนวทางการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษา ให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นเป็นพหุแนวทาง โดยวิเคราะห์การสนทนากลุ่ม (focus group discussion) พบว่าได้แนวทางการพัฒนาทั้งหมด 14 แนวทาง ดังนี้

- 1) ออกแบบหลักสูตรที่เน้น 3 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาจีน และภาษาอังกฤษ โดยต้องมีครูผู้สอนต้องมีความรู้เพียงพอ
- 2) ออกแบบหลักสูตรเน้นการเป็นคนดี ครูต้องออกแบบเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณลักษณะที่ดี (attitude) ในรูปแบบต่าง ๆ
- 3) จัดสถานที่ภายในสถานศึกษาเช่น ห้องเรียน โรงอาหาร ห้องสุขา ห้องสมุด ห้องสหกรณ์ ห้องพยาบาล ห้องพิเศษต่าง ๆ ให้มีสภาวะที่ดี
- 4) เน้นจุดเน้นในหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องความสำคัญของเมืองหาดใหญ่ลงในหลักสูตรสถานศึกษา
- 5) ควรต้องออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดสมรรถนะการจัดการตนเองให้ดีกว่าเดิม
- 6) ควรออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดสมรรถนะ
- 7) ควรต้องออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดสมรรถนะการสื่อสารให้เด็กกล้าแสดงออก เขียนได้ อ่านคล่อง
- 8) ยังคงต้องออกแบบกิจกรรมที่สอดแทรกสมรรถนะเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ให้เกิดความตระหนักต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
- 9) ยังคงต้องออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดสมรรถนะ
- 10) ออกแบบเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมตัวชี้วัดและสมรรถด้านต่าง ๆ
- 11) สร้างและหาคุณภาพข้อสอบ
- 12) เน้นการประสานเรื่องการเรียนไปยังผู้ปกครอง
- 13) ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินชิ้นงาน
- 14) เพิ่มกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักเรียนเกิดความรักในสถาบัน ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธงชัย ช่อพฤชา [4] ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรนั้น คือ โรงเรียนต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยตรง เพื่อแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลสิ่งที่ชุมชนต้องการในทุกขั้นตอนเพื่อร่วมกันพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างมีคุณภาพต่อผู้เรียน และงานวิจัยของ ดวงใจ ไชยลังการ [5] ผลการวิจัยพบว่า สภาพการพัฒนาหลักสูตรควรเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้าวิชาการ ครูผู้สอน ต้องสร้างความตระหนักและพัฒนาให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้านต่างๆที่เกี่ยวข้อง ออกแบบการเรียนรู้อะไรและการประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักสูตรรายวิชาและยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของรังสันต์ โยศรีคุณ ที่พบว่า ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้กับบุคลากรทั้งในด้านการใช้และพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ควรมีการประเมินการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมิน ไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- [1] บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การวิจัยสำหรับครู*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- [2] อนันมา พัฒนาราช. (2550). *การประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสกลนคร เขต 1*. (วิทยานิพนธ์) ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- [3] อนันท์ พนารักษ์. (2551). *การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3*. (วิทยานิพนธ์) ปริญญาโทบริหาร การศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- [4] ธงชัย ช่อพฤชา. (2558). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัด เทศบาลเมืองกำแพงเพชร. สักทอง: วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สทมส. 21, 2 พฤษภาคม-สิงหาคม 2558.*
- [5] ดวงใจ ไชยลังการ. (2558). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษาใน ศตวรรษที่ 21: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 1*. (วิทยานิพนธ์) ปริญญาโทบริหาร การศึกษา, สาขาบริหาร การศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2558.